

Gode råd til Blå Flag lystbådehavne

2012

Gode råd til Blå Flags havnekriterier

0.1 Baggrund

En havn med det Blå Flag signalerer til omgivelserne, at den har en høj kvalitet og der gøres en indsats for at passe på miljøet.. Sidste ændring i Blå Flags kriterier for havne skete i 2008. Der går minimum 5 år mellem hver revision.

0.2 Formål

Denne vejledning har til hensigt at uddybe og forklare havnekriterier samt at give gode råd til nuværende og kommende Blå Flag havne, om bl.a. hvordan kriterierne opfyldes. Det er hensigten at forklare baggrunden for kriterierne samt at give nogle værktøjer til miljøarbejdet på havnen.

0.3 Obligatoriske og ideal kriterier

I sættet af kriterier kan det ses, hvilke krav en Blå Flag havn skal opfylde. Der arbejdes ud fra obligatoriske kriterier (O), der **skal** være opfyldt og idealkriterier (I), der **bør** opfyldes.

0.4 Blå Flag servicehjemmeside

Blå Flag servicehjemmeside henvender sig til dig, der arbejder med Blå Flag på strande og havne. Siden, der kan bruges til at få rådgivning og inspiration, indeholder bl.a. information om laboratorier, sikkerhedsstyr, Blå Flag kriterier m.m.

Sådan kommer du ind på hjemmesiden:

1. Gå ind på www.blaaflag.dk og klik på "Medlemmer" i bjælken øverst.
2. Indtast brugernavn og adgangskode:
Brugernavn: **flag**
Adgangskode: **bfkontakt1**
Klik herefter på "login"
3. Inde på Blå Flag medlemsside kan du frit vælge mellem menupunkterne i venstre side.
4. Hvis du har nogle spørgsmål er du velkommen til at kontakte Blå Flag på: bf@friluftsradet.dk eller tlf 33 79 00 79

Indholdsfortegnelse

Del 2	Kriterier	Side
1	Miljøinformation (O)	6
2	Miljøpraksis (O)	7
3	Blå Flag information (O)	8
4	Miljøaktiviteter (O)	9
5	Sejlernes Blå Flag (O)	10
6	Miljøstyring (O)	11
7	Miljøfarligt affald (O)	12
8	Almindeligt affald (O)	13
9	Affaldssortering (O)	14
10	Bundvand (I)	15
11a	Toiletspildevand (O)	16
11b	Toiletspildevand (I)	16
12	Bygninger (O)	17
13	Sanitære faciliteter (O)	18
14	Bådreparation (O)	19
15	Offentlig transport (I)	20
16	Parkering (O)	21
17	Redningsudstyr (O)	22/23
18a	Sikkerhedsråd (O)	24
18b	Nødplan (O)	24
19	El og vand (O)	25
20	Handicapfaciliteter (I)	26
21	Oversigtskort (O)	27
22	Ren havn (O)	28
Del 3	Generelt for havne	
23	Skiltning og piktogrammer (O)	29
24	Om miljøvenlig afrensning af bundmaling	30
25	Gode råd til at undgå oliespild	31
26	Om Blå Flag og forpligtigelser	32
27	Ansøgningsproces og –skema	33
28	Tjekliste inden Blå Flag hejses	34
29	Relevante links og leverandører	35

(O) Obligatorisk kriterium, der **skal** være opfyldt. (I) Ideal kriterium, der **bør** opfyldes.

Kr.	Stikord	Beskrivelse	
1	Miljøinformation	Havnens brugere skal informeres om lokalt fredede og sårbare naturområder.	O
2	Miljøpraksis	Havnens brugere skal ved opslag informeres om miljørigtig adfærd.	O
3	Blå Flag information	Havnens brugere skal via opslag informeres om Blå Flag kampagnen.	O
4	Miljøaktiviteter	Havnen skal afholde min. 3 natur- og miljøoplysende aktiviteter i løbet af Blå Flag sæsonen.	O
5	Sejlernes Blå Flag	Sejlernes Blå Flag skal tilbydes et sted på havnen.	O
6	Miljøstyring	Havnen skal gennemføre min. 2 miljøhandlinger om året.	O
7	Miljøfarligt affald	Der skal centralt på havneområdet findes tydeligt skilte separate beholdere til opsamling af miljøfarligt affald. (F.eks. maling, opløsningsmidler, afskrabet maling, rensningsmidler, batterier, spildolie og nødblus) Havnens modtagefaciliteter skal opfylde myndighedernes krav.	O
8	Almindeligt affald	Havnen skal have tilstrækkelige og velholdte affaldsspande/containere, der tømmes regelmæssigt.	O
9	Affaldssortering	Havnen skal have faciliteter til sortering af husholdningsaffald i minimum flasker/glas, aviser/papir, restaffald og evt. dåser.	O
10	Bundvand	Havnen bør have faciliteter til oppumpning af olieholdigt bundvand fra lystbåde.	I
11a	Toiletspildevand	Havnen skal have en modtageordning til toiletspildevand fra lystfartøjer i overensstemmelse med Miljø- og Energiministeriets bekendtgørelse nr. 1632 af 13/12/2006.	O
11b	Toiletspildevand	Havnen bør have faciliteter til tømning af holdingtanke eller transportable toiletter.	I
12	Bygninger	Havnens bygninger og udstyr skal være vedligeholdt, i overensstemmelse med national lovgivning og godt integreret med de øvrige omgivelser.	O
13	Sanitære faciliteter	Havnen skal have tilstrækkeligt, rene og velholdte sanitære faciliteter med adgang til toilet, baderum og drikkevand.	O

Kr	Stikord	Beskrivelse	
14	Både på land	Hvis havnen har en særlig bådreparations- og vaskeplads skal pladsen være myndighedsgodkendt.	O
15	Offentlig transport	Det bør være muligt at benytte offentlig transport, hvis afstanden til nærmeste by er længere end to kilometer. Alternativt kan havnen udleje cykler.	I
16	Parkering	Der skal være områder for henholdsvis parkering og kørsel.	O
17	Redningsudstyr	Havnen skal have tilstrækkelig, godkendt og tydeligt skilte livrednings-, førstehjælps- og brandslukningsudstyr.	O
18a	Sikkerhedsråd	Havnens brugere skal via opslag informeres om sikkerhed.	O
18b	Nødplan	Havnen skal kende sin rolle i kommunens beredskabsplan for havnen.	O
19	El og vand	Der skal være elektricitet og vand tilgængeligt ved kajpladser.	O
20	Handicapfaciliteter	Havnen bør have faciliteter for handicappede.	I
21	Oversigtskort	På havnen skal der være opsat kort over havnens faciliteter - helst med piktogrammer.	O
22	Ren havn	Havnen og havnebassinet skal være synlig rent (ingen olie, affald, kloakudslip eller andre tegn på forurening).	O

Kriterium 1 - Miljøinformation

Havnens brugere skal informeres om lokale fredede og sårbare naturområder (O)

Gode råd:

- Undersøg først om der er fredede og/eller sårbare naturområder i nærheden af havnen, som der bør eller skal informeres om. Man kan gøre det ved at sende en e-mail til Naturbrevkassen under Skov- og Naturstyrelsens hjemmeside (www.sns.dk)
- Der kan undersøges om eksisterende informationsmateriale allerede findes i forvejen og om materialet skal tilpasses til havnen.
- Hvis der ikke findes noget relevant materiale:
Undersøg om nogle kan hjælpe med udarbejdelsen af materialet. Det anbefales at tage kontakt til det lokale turistbureau. Der kan også samarbejdes med kommunen, lokale naturformidlingscentre, afdelinger af Danmarks Naturfredningsforening (www.dn.dk), sejlkлубber, dykkere, lystfiskere, ornitologer mm.
- Hvis havnen selv udarbejder materiale kan bilag 1.1, 1.2 og 1.3 hentes på servicesiden til inspiration. Det er bl.a. en god ide at beskrive turforslag for området.
- Det er hensigtsmæssigt at bruge et søkort til at indtegne områderne, så brugerne nemmere kan få overblik.
- Der bør informeres om, hvordan de besøgende skal forholde sig i området.
- På Blå Flags servicehjemmeside: www.blaaflag.dk kan du finde yderligere gode råd om udarbejdelse af naturopslag.

Vejledning:

- Formålet med dette kriterium er at sikre, at havnens brugere er velinformerede om havnens omgivelser, og informeres om forholdsregler i forbindelse med fredede og sårbare naturområder.
- Med "lokale" naturområder menes områder indenfor gåafstand på land (få km.) og/eller områder, der nemt kan sejles til fra havnen.
- Havnens gæster bør informeres om områder, der er delvis, periodevis eller helt lukket for offentligheden.
- Informationen skal være offentlig tilgængelig på havnen bl.a. via opslag.

Kriterium 2 - Miljøpraksis

Havnens brugere skal ved opslag informeres om miljørigtig adfærd (0)

Gode råd:

- Ophæng som minimum Blå Flag plakat "Miljøpraksis", som kan hentes på servicehjemmeside.
- Det er en god ide, at tilpasse miljørådene til havnen i samarbejde med havnens brugere. Dermed fremmes brugernes engagement og involvering.
- Bestil en kopi af Dansk Sejlunions tre hæfter, hvori der er tips og ideer til forårsklargøring (gult), til sejlsæsonen (grønt) og til afrigning (brunt) hos Blå Flag til uddeling på havnen.
- Brug folderne "Når båden skal på land...", som kan hentes på servicehjemmesiden.
- Miljørådene kan vedlægges i en havnefolder, sættes på opslagstavlen, på havnens hjemmeside eller andre trykte medier.
- Se overblik over informationsmateriale under punkt 26.

Vejledning:

- Formålet med dette kriterium er, at fremme miljøbeskyttelsen ved at informere havnens brugere om miljørigtig adfærd på havnen og i dens omgivelser.
- Miljørigtig adfærd/god miljøpraksis skal være hængt op på informationstavlen og/eller andet centralt sted på havnen.
- Miljørigtig adfærd bør tilpasses til havnens forhold.

Kriterium 3 – Blå Flag information

Havnens brugere skal via opslag informeres om Blå Flag kampagnen (O)

Havnen skal hænge det tilsendte materiale (5 informationsplakater) op på deres informationstavle på havnen. (O) Yderligere har man mulighed for at hænge sit Blå Flag certifikat ved (I)

Gode råd:

- Ophæng og uddel af Blå Flag folder, hvor der er plads til havnens adresse, åbningstider og kontaktperson på bagsiden af folderen (bilag 3.1). Folderen kan bestilles hos Friluftsrådet, som også har andet Blå Flag materiale.
- Der kan udvikles information om Blå Flag, som passer til havnen i samarbejde med havnens brugere. Snak med Blå Flags sekretariat om formuleringerne eller ordlyden.
- Det er en god ide, at materialet er på engelsk og tysk, så alle gæstesejlerne og de besøgende fra landsiden kan forstå det.
- På Blå Flags servicehjemmeside kan du finde mere materiale med information om Blå Flag, der kan tilpasses til havnen.

Vejledning:

- Formålet med dette kriterium er, at havnens brugere er velinformeret om kampagnen formål, indsats, krav og hvad havnen gør for miljøet og for at højne standarden.
- Blå Flag information skal være hængt op på informationstavlen og/eller andet centralt sted på havnen.
- Det bør forklares, hvilken indsats havnen yder for at blive belønnet med Blå Flag.
- Opslaget kan også informere yderligere om Blå Flags kriterier og om hvem, der står bag kampagnen.
- Her kan du hente Blå Flag materiale, piktogrammer, information mv.: www.blaaflag.dk klik på "Log in" øverst i højre hjørne eller på "Medlemmer" og indsæt:
Log-in: flag Brugernavn: bfkontakt1

Kriterium 4 - Miljøaktiviteter

Havnen skal afholde min. 3 natur- og miljøoplysende aktiviteter i løbet af Blå Flag sæsonen (O)

Gode råd:

- Der kan samarbejdes med kommunen, naturvejledere, havneulke, Grønne Guider, Naturcentre i området, FLID, miljøkonsulenter fra Dansk Sejlunion, sejl-, ro-, dykker- og andre klubber eller "kendte" ansigter på havnen.
- Aktiviteter kan også være, at udvikle informationsmateriale: (folder/ brochurer/plakater/udstillinger) om miljørelaterede emner, begivenheder/arrangementer og uddannelse (kurser/infomøder/seminarer).
Husk dato, tid, mødested og en god beskrivelse af aktiviteten.
- På servicehjemmesiden finder du en liste over eksempler på natur- og miljøoplysende aktiviteter.
- Der kan oprettes et aktivitetscenter (Blå Flag Station) på havnen, hvor havnens besøgende kan deltage i aktiviteter og låne udstyr. Du skal søge efter "Blå Flag station" på hjemmesiden.
- Der kan søges om Tips- og Lottomidler til udstyr ved henvendelse til Friluftsrådet. Læs mere om det på www.friluftsradet.dk.
- Via dette kriterium sættes fokus på havnens rekreative muligheder og det er med til at tiltrække flere gæster.

Placering

- Miljøaktiviteterne skal opdateres Blå Flag miljøaktivitetsplakaten og hænges på havnens infotavle. Alle Blå Flag plakater findes på www.blaaflag.dk - Medlemmer (øverst til højre på forsiden).
- Derudover er det en fordel hvis man kan ligge opslaget hos de lokale butikker i området, sejlforeninger/kajakklubber mv.

Vejledning:

- Formålet med dette kriterium er, at havnens brugere gennem oplevelser og information lærer om naturen og miljøet, så de bliver motiveret til at beskytte havnen og dens omgivelser. Men formålet kan også være, at udbygge havnepersonalets viden om miljøforhold.
- Med natur- og miljøoplysende aktiviteter menes initiativer og arrangementer, der kan fremme brugernes viden om natur og miljøforhold.
- Aktiviteterne skal ikke nødvendigvis foregå på havnekajen, men kan også foregå i nærheden af havnen.
- Aktiviteterne kan have forskellige målgrupper: klubmedlemmer, havnens gæster, børn, lokalbefolkningen, havnens personale, osv.

- Deltagelse i miljøkurser for havnens personale og bestyrelse kan også være en aktivitet.

Kriterium 5 – Sejlernes Blå Flag

Sejlernes Blå Flag skal tilbydes et sted på havnen (O)

Gode råd:

- Sejlernes Blå Flag er et lille Blå Flag der tilbydes ved salg til bådejere, som ønsker at støtte op om kampagnen og dens budskab om, at passe på miljøet. Du kan bestille dem hos Blå Flag til salg til dine sejlegæster (100 kr. eks. moms.).
- Sejlernes Blå Flag kan markedsføres via tilsendt plakat, gennem klubblade, miljøaftener, aktiviteter eller via havnens evt. hjemmeside.
- Havnen kan bruge sejlere med sejlernes Blå Flag til at sætte fokus på miljøet på havnen. Det kan være, at de vil være med til at arrangere klubaftener eller lignende.
- Yderligere informationsmateriale om sejlernes Blå Flag og gode miljøråd kan findes på servicehjemmesiden eller fås ved at kontakte Friluftsrådet.

Vejledning:

- Formålet med sejlernes Blå Flag er at få sejlere til, at passe på havnen og dens omgivelser. Det sker bl.a. via det miljøinformationsmateriale, som de får gennem deltagelsen.
- Sejlerne kan tilslutte sig på to måder. Enten kan de via deres underskrift støtte op om kampagnen eller de kan bestille flaget, som et synligt bevis.
- Havnen skal som minimum have information om flaget på havnekontoret eller i en butik på havnen, og der bør også informeres om flaget via opslag eller andet materiale.
- Hvis folk henvender sig vedr. Sejlernes Blå Flag skal de informeres om at de kan selv bestille flaget i Friluftsrådet ved at kontakte Blå Flag sekretariatet

Kriterium 6 - Miljøstyring

Havnen skal gennemføre miljøhandlinger eller miljøstyring (0)

Gode råd:

- Havnen skal arbejde for at mindske miljøbelastningen ved at løbende tage initiativer vedrørende genbrug, ressourcesparende faciliteter og miljøoplysning af havnens gæster og personale.
- Opfyldelsen af dette kriterium sker ved at iværksætte 2 miljøhandlinger pr. år: en miljøhandling kan eksempelvis være, at begynde at bruge miljøvenlige rengøringsprodukter på havnen, at installere solceller mm.
- Få inspiration fra Projekt Ren Havn på Dansk Sejlunions hjemmeside www.sejlsport.dk under "Miljø".
- Brug Dansk Sejlunions folder "Miljøstyring på lystbådehavne" og Blå Flag opslag til at informere havnens brugere om emnet.
- Brug Dansk Sejlunions "Håndbog i miljøstyring" som også kan findes på hjemmesiden: www.sejlsport.dk.
- Brug økonomiske besparelser som argument til, at gå i gang med miljøstyring.

Vejledning:

- Dette kriterium har til formål at få havnen til, at undersøge havnens miljøbelastninger og iværksætte tiltag og handlinger, der kommer havnens miljø til gode.
- Indsatsen tilpasses til havnens ambitionsniveau, størrelse og økonomi.
- Dansk Sejlunions håndbog i miljøstyring er en mere tilbundsående, målrettet og er inspireret af principperne om rigtig miljøstyring. Havnen nedsætter et miljøudvalg og følger hvert år en cyklus med kortlægning, udpegning af påvirkninger, udvælgelse af indsatsområder, fastsættelse af mål, udarbejdelse af handlingsplan, gennemførelse, revision og til sidst evaluering. Det anbefales at bruge denne metode, hvis man ønsker bedre overblik over den miljømæssige og økonomiske gevinst.

Kriterium 7 – Miljøfarligt affald

Der skal centralt på havneområdet findes tydeligt skilte separate beholdere til opsamling af miljøfarligt affald. Havnens modtagefaciliteter skal opfylde myndighedernes krav (O)

Gode råd:

- Havnenes brugere skal informeres om muligheder for at deponere deres miljøfarligt affald på havnen: hvilke fraktioner havnen arbejder med, hvor finder man faciliteterne m.m.
- Piktogrammer fra Dansk Sejlunion kan bruges til affaldsfaciliteterne. Det er tilladt at benytte piktogrammerne til tegninger, dog har PRENTO "copyright" på piktogrammerne til fremstilling af skilte.
- Der kan tages kontakt til kommunerne for at høre om regler og procedurer eller man kan kontakte det lokale affaldsselskab.
- Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk giver information om modtagefaciliteter under "Havmiljø", hvor der også kan læses om havnens affaldsplaner.
- Det er en god ide at skrive på faciliteterne, hvornår de bliver tømt næste gang. Og det er en god idé, at have skilte over de forskellige opsamlingsbeholdere på flere sprog.

Vejledning:

- Dette kriterium har til formål at få havnens gæster til at aflevere og sortere miljøfarligt affald i særskilte beholdere, således at det ikke forurener havnens omgivelser. Opdelingen af affald sikrer også, at miljøfarligt affald ikke belaster senere i processen.
- Miljøfarligt affald kan deles op i maling, opløsningsmidler, afskrabet maling, rensningsmidler, batterier, spildolie, nødblus mm.
- Nødblus og -raketter skal afleveres hos politiet. Der kan etableres en ordning, hvor havnen indsamler dem og afleverer dem til politiet.
- Faciliteterne skal have passende kapacitet, være velholdte, tømmes regelmæssigt og bringes til godkendte affaldsbehandlingsanlæg.
- Faciliteterne skal være miljøsikrede, brandmæssig forsvarlige, separerede fra andre faciliteter og må ikke udgøre fare for børn. Det skal sikres at undergrunden ikke forurenes, og at affaldet beskyttes for udslip, antændelse, eksplosion osv.
- Hvis faciliteterne ikke umiddelbart kan ses, skal der skiltes eller faciliteternes placering være indtegnet på havnens oversigtskort.
- Havnen skal opfylde affaldsbekendtgørelsen BEK nr. 619 af 27/06/2000 og have godkendte affaldsplaner.

Kriterium 8 - Almindeligt affald

Havnen skal have tilstrækkelige og velholdte affaldsspande/containere, der tømmes regelmæssigt (O)

Gode råd:

- Der kan afholdes møder, temadage om affald eller udbrede informationsmateriale, der gør opmærksom på, at folk skal rydde op efter sig.
- Sæt telefonnummer på affaldsspanden "Ring XX XX XX XX, når jeg er fyldt"
- Hvis affaldsfaciliteterne er med låg undgås det, at affaldet blæser op eller bliver spredt af dyr.

Vejledning:

- Dette kriterium har til formål, at få havnens brugere til at smide almindeligt affald i skraldespande i stedet for på havnen og i dens omgivelser. De fleste har lært at samle affald op efter sig, men der er desværre fortsat nogle, som ikke har nok respekt for havnens miljø.
- Affaldsspandene og/eller affaldscontainere skal findes i passende antal og kapacitet, være funktionelle, velholdte og tømmes regelmæssigt.
- Affaldet skal behandles jf. affaldsbekendtgørelsen BEK nr. 619 af 27/06/2000.

Kriterium 9 - Affaldssortering

Havnen skal have faciliteter til sortering af husholdningsaffald i minimum flaske/glas, aviser/papir, restaffald og evt. dåser (O)

Gode råd:

- Tag kontakt til kommunen for at få besked om kommunens affaldsordning og for at indsamle informationsmateriale vedr. affaldssortering i kommunen.
- Der er en god ide at skrive på faciliteterne, hvornår de bliver tømt næste gang.
- Til hensigtsmæssig skiltning af affaldsfaciliteterne kan bruges Dansk Sejlunions pikto-grammer. Se pkt. 23.
- Brug Blå Flag informationsmateriale på tavlen til at informere om affaldssortering på havnen. Du finder materialet på servicehjemmesiden eller også kan du ringe til Blå Flag sekretariatet på 33 79 00 79
- På nogle Blå Flag destinationer indsamles engangsgrille i en beholder, så svineri, brandulykker eller -skader forhindres.

Vejledning:

- Dette kriterium har til formål, at få havnens brugere til at sortere husholdningsaffald, således at der opnås størst mulig genanvendelse til fordel for miljøet.
- Husholdningsaffaldet bør adskilles i så mange fraktioner som muligt. Men der skal som minimum afleveres flasker/glas, aviser/papir, restaffald og evt. dåser. Det vil være hensigtsmæssigt, hvis havnen også indsamler plastic.
- Havnens brugere skal informeres om, hvordan affaldet sorteres på havnen.
- Affaldet skal behandles jf. affaldsbekendtgørelsen BEK nr 619 af 27/06/2000.

Kriterium 10 - Bundvand

Havnen bør have faciliteter til oppumpning af olieholdig bundvand fra lystbåde (I)

Gode råd:

- Mobilt anlæg tilrådes eller kombineret med miljøstation, der også kan modtage toiletspildevand. Se leverandører pkt. 30.
- Olieabsorberende klude til opsamling af mindre oliespild kan bruges, der herefter kan deponeres som kemikalieaffald. Alternativt kan der bruges bleer.
- Opstil beholdere til henholdsvis spildolie uden vand og til bundvand (opdeling giver besparelser ved bortskaffelsen).
- Sæt fokus på olieproblematikken via Dansk Sejlunions folder "Undgå oliespild". Se pkt. 25.

Vejledning:

- Dette kriterium har til formål, at indsamle olieholdigt bundvand, så det ikke ledes ud i havnen eller dens omgivelser.
- Pumpefaciliteterne bør være i stand til, at separere det olieholdige bundvand eller skille vand fra olierester.
- Faciliteterne bør være tilgængelige for potentielle brugere.

Kriterium 11a+b - Toiletspildevand

Havnen skal have en modtageordning til toiletspildevand fra lystfartøjer i overensstemmelse med Miljø- og Energiministeriets bekendtgørelse nr. 1003 (O)

Havnen bør have faciliteter til tømning af holdingtanke eller transportable toiletter (I)

Gode råd:

- Alle eksisterende fartøjer skal ifølge Miljøstyrelsen fra den 1. januar 2005 udstyres med holdingtank til opbevaring af toiletspildevand. En pumpestation til spildevand vil øge servicen overfor havnens brugere, men havnen bør undersøge det præcise behov før en løsning vælges.
- De opdaterede regler for området kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk (Havmiljø)
- Pumpestationen kan også indeholde slange til oppumpning af bundvand. Se leverandører under pkt. 30.
- Det anbefales, at udslagskummen/vask ikke placeres et sted, hvor det kan være til gene for havnens øvrige gæster (i bade- og vaskerum). Et separat rum er det bedste.

Vejledning:

- Dette kriterium sigter mod at minimere udledningen af spildevand i havnen eller naturen.
- Det skal understreges, at det iflg. Miljø- og Energiministeriets modtagebekendtgørelse nr. 1632 af 13/12/2006 (svarende til den tidligere bekendtgørelse nr. 1003) er acceptabelt med tilkaldelse af slamsluger.
- Pumpefaciliteter kan også være på havnen enten via en permanent eller mobil pumpestation.
- Flere havne kan være fælles om pumpefaciliteter, men af hensyn til brugerne bør der ikke være langt til faciliteterne.
- Evt. pumpefaciliteter bør være let tilgængelige for alle bådere, og der skal informeres om hvilken modtageordning som havnen har.

Kriterium 12 - Bygninger

Havnens bygninger og udstyr skal være vedligeholdt, i overensstemmelse med national lovgivning og godt integreret i omgivelserne (O)

Gode råd:

- Iflg. byggereglementet skal nyt byggeri bl.a. godkendes af den lokale beredskabschef. Se <http://www.ebst.dk/byggeregler>
- Du kan læse om "Grøn Pleje af havneområdet" på Dansk Sejlunions miljøguide.
- Gå efter de anerkendte miljømærker ved indkøb.
- Havnen skal være godt integreret i de naturlige omgivelser, og havnen bør opretholde dens individuelle karakteristika og havnemiljø.
- Det Blå Flag må ikke være hejst ved større og længerevarende ud- eller ombygninger af havnen.

Vejledning:

- Opfyldelsen af dette kriterium har til hensigt at fokusere på, at holde havnens bygninger og udstyr ved lige og fremstå som en del af havnen.
- Havnens bygninger og udstyr mm. skal være velholdt og opfylde byggereglementet.
- Ved anlæg og udvidelse af lystbådehavne eller ved opfyldning eller uddybning på søterritorier skal der normalt udarbejdes en VVM-redegørelse. Se Trafikministeriets bekendtgørelse nr. 128 af 11. marts 1999 vedr. miljømæssig vurdering af anlæg på søterritorier (VVM).
- Kystdirektoratet administrerer statens ret over søterritoriet og træffer afgørelser vedrørende vurdering af virkninger på miljøet (VVM) Udvidelse af en bestående havn kræver tilladelse fra KDI. Dog kan udvidelse indenfor havnens dækkende værker ved etablering af faste anlæg, uddybning og opfyldning på søterritoriet udføres uden tilladelse, hvis udvidelsen ikke kræver en vurdering af de miljømæssige konsekvenser af anlægget (VVM). www.kyst.dk
- Det anbefales, at havnen bruger miljøvenligt udstyr og produkter i bygninger, når det er muligt. Grønne områder i havnen bør også plejes på en miljørigtig måde, uden brug af pesticider.

Kriterium 13 - Sanitære faciliteter

Havnen skal have tilstrækkelige, rene og velholdte sanitære faciliteter med adgang til toilet, baderum og drikkevand (O)

Gode råd:

- Der bør være adgang til vaskemaskiner, tørretumler, opvaskesteder, blus mm. Vaske-maskine, tørretumler o. lign. bør være lav-energimaskiner. (Energimærke A)
- Brug miljøvenlige kemiske produkter, når havnens sanitære faciliteter rengøres.
- Det bør etableres handicptoilet på eller ved havnen. Se pkt. 20.
- Skiltning af faciliteterne kan ske med piktogrammer. Se pkt. 23.
- Adgangssystem via kort kan give de betalende gæster adgang til særlige toilet- og bade-faciliteter, mens de øvrige gæster henvises til andre toiletter.

Vejledning:

- Opfyldelsen af dette kriterium skal give havnens gæster adgang til gode og rene faciliteter, så de får et godt ophold på havnen.
- De sanitære faciliteter bør være velholdte, rene og i overensstemmelse med bygge-reglementet.
- Antallet af sanitære faciliteter tilgængelige i havnen, skal svare til antallet af besøgende på havnen i højsæsonen.
- De sanitære faciliteter skal være lette at finde, tilgængelige og centralt placeret på havnen.
- Der skal døgnet rundt være adgang til minimum et toilet for begge køn.
- De sanitære faciliteter skal være koblet til et godkendt rensningsanlæg.

Kriterium 14 – Bådreparation

Hvis havnen har en særlig bådreparations- og vaskeplads skal pladsen være myndighedsgodkendt (O)

Gode råd:

Bådreparation

- Reparationsarbejde eller lignende på både og andet materiel, som henligger i havnen, skal foregå i henhold til gældende miljø- og arbejdsmiljøbestemmelser. Afrenset affald skal opsamles og bortskaffes i henhold til gældende bestemmelser således, at havnen ikke påføres et oprensings-, miljø- og iltsvindsproblem.
- Hvis havnen har en **særlig** bådreparationsplads skal denne være myndighedsgodkendt. Der skal være opsamlingsfiltre eller lignende til rester fra bådreparation eller afvaskning for at forhindre farlige stoffer i, at trænge ned i kloaksystemet og havnens område/vand. Opsamlingsfiltrene skal tømmes som foreskrevet i godkendelsen.
- Større reparationsaktiviteter (fx slibning eller sandblæsning som giver støvforurening) bør foregå under overdækning eller indendørs. Opsamlet affald skal behandles som miljøfarligt affald.
- Ved omfattende reparationer bør støjforurening så vidt muligt undgås. Støjforurening bør især begrænses, når det Blå Flag er hejst.

Afrigning og klargøring

- Ved afskrabning af bundmaling og mindre reparationer af båden bør der være presenning under båden – især hvis der ikke er fast underlag (græs, grus el. lign.) Er der fast underlag bør det afskrabede fejes sammen og behandles som miljøfarligt affald.
- Brug støvsuger ved afskrabning af bundmaling. Se om bundmaling i pkt. 24.
- Kravene i miljøgodkendelse til evt. tømningfrekvens fra benzin- og olie-udtømning overholdes.

Ved vask

- Ved almindelig vask af båden kan der bruges vand fra havnebassinet herunder saltvand for at spare på vandet.
- Hvis der er vaskeplads på havnen skal der afsættes tid i forbindelse med optagningen, så pladsen bruges.

Vejledning:

- Dette kriterium har til hensigt at forebygge forurening og ressourcspild, når båden er på land, samt at sikre at myndighedskrav overholdes, så det ikke overstiger det fastsatte niveau for havnen.
- Beddingsreglement skal opfyldes.

Kriterium 15 - Offentlig transport

Det bør være muligt at benytte offentlig transport, hvis afstanden til nærmeste by er mere end to kilometer. Alternativt kan havnen udleje cykler (I)

Gode råd:

- Da kriteriet er på linie med Lokal Agenda 21 aktiviteter kan havnen starte et samarbejde med de lokale myndigheder og/eller Lokal Agenda 21 grupper angående opfyldelsen af dette kriterium.
- Skiltning af busholdeplads, cykeludlejning og cykelsti kan ske med piktogrammer. Se pkt. 23.
- Der kan tages depositum for leje af cykler.

Vejledning:

- Dette kriterium har til hensigt at sørge for, at havnens gæster har gode muligheder for at besøge det nærliggende område eller by på en miljøvenlig måde og fremme offentlig transport frem for privatbilisme.
- Det vil være en god service overfor havnens gæster, at der afgår offentlig transport til og fra havnen.
- Hvis der er mere end to kilometer til det nærmeste byområde er tilbud om offentlig transport især vigtig.
- Havnen kan alternativt tilbyde udlejning af cykler.

Kriterium 16 - Parkering

Havnen skal have adskilte områder for parkering og kørsel (O)

Gode råd:

- Der kan opsættes pæle, sten eller barrer for at forhindre unødigt kørsel eller til at afgrænse området for kørsel og parkering.
- Skiltning af parkerings- og færdselsforhold kan ske med piktogrammer. Se pkt. 23.
- Regler for vejskilte kan også findes på Vejdirektoratets hjemmeside: www.vejdirektoratet.dk

Vejledning:

- Dette kriterium har til formål at undgå konflikter og ulykker i forbindelse med kørsel på havnen.
- Kørsel på havnen skal begrænses og så vidt muligt foregå i afgrænsede områder.
- Der skal være et område til parkering for at undgå uautoriseret parkering forskellige steder på havnen.
- Handicapparkering bør oprettes, så de handicappede får nem adgang til havnen.
- Det er vigtigt, at man i planlægningen af disse områder overvejer sikkerheden og den frie passage for gående på havnen.

Kriterium 17 - Redningsudstyr

Havnen skal have tilstrækkelig, godkendt og tydeligt skilte livrednings-, førstehjælps- og brandslukningsudstyr (O)

Gode råd:

- Det anbefales, at gennemføre en systematisk sikkerhedsgennemgang af havnen. I dette arbejde bør der skelnes mellem havnens medarbejdere og havnens brugere/besøgende. Samtidig bør der skelnes mellem forebyggelse og den egentlige redning. En registrering af tidligere ulykker på havnen kan være hensigtsmæssigt for at klarlægge, hvor der bør gøres en indsats.
- Typer af livredningsudstyr kan være: redningskrans, stiger, bådshager, redningsbåde, redningsstationer osv., mens brandslukningsudstyr er: pulverslukker, vandslanger (kun som supplement til de øvrige slukkere), brandtæpper osv. Pulverslukkerne er de bedste at bruge.
- "I sikker havn" anbefaler, at en redningspost indeholder: en krans på stolpe med line på 15-20 m, håndpulverslukker (6 kg), 3-4 m løs redningsstige med beslag samt en 5 m lang hage med krog.
- Redningsstiger bør opsættes på broerne med maksimum 50 meters afstand og tydeligt markeret, så de kan ses fra vand. Det anbefales, at der monteres tovværk spændt i en blød bue mellem pælene under broerne. Pile på broerne bør angive retning til den nærmeste stige.
- "I sikker havn" anbefaler også, at der er en hjertestarter på havnen.
- "I sikker havn" anbefaler, at redningsudstyr markeres med gul fluorescerende farve.
- Til skiltning af rednings- og brandbekæmpelsesudstyr bruges piktogrammer. Se pkt. 23.

Vejledning:

- Både livrednings- og brandslukningsudstyret skal være tilgængeligt i passende antal, let at identificere og tilgængeligt i døgnets 24 timer. Udstyret må ikke være placeret mindre end 200 m. fra hver kajplads og skal indeholde de nødvendige instruktioner. Det anbefales, at posterne står med 75 meters mellemrum. I nogle tilfælde kan det være hensigtsmæssigt med en afstand på 50 meter.
- Førstehjælpsudstyr skal forefindes et sted på havnen såsom havnekontoret, butikker, restauranter el.lign. Førstehjælpsudstyret skal være tilgængeligt indenfor relevante tidsrum f.eks. i havnekontorets åbningstid. Førstehjælpskassens indhold skal svare til indholdet i en Røde Kors førstehjælpskasse. En førstehjælpskasse bør indeholde følgende: instruktion, pincet, plasterrude, kvalitets- og børneplaster, trekantet armtørklæde, engangshandsker, saks og sikkerhedsnål, elastik-, kompres- og gagebind samt steril rensevæske, skyllebæger og sårrensservietter.
- Offentlige eller nødhjælpstelefoner skal være tilgængelige på eller i nærheden af havnen - helst 24 timer i døgn. Nødtelefon kan være en mobiltelefon uden SIM-kort, hvor kun nødopkald kan ringes. Telefonen kan opsættes i et lille skab.

- Rednings- og brandudstyr, førstehjælpskasse og evt. telefon skal være tydeligt mærket, skiltet og indtegnet på oversigtskort over havneområdet. Relevante myndigheder skal godkende udstyret.

Kriterium 18a+b – Sikkerhedsråd og Nødplan

Havnens brugere skal via opslag informeres om sikkerhed (O) Havnen skal kende sin rolle i kommunens beredskabsplan for havnen (O)

Gode råd:

- Brug Blå Flag plakat til at informere om havnens sikkerhedsforanstaltninger. Materialet kan hentes på servicehjemmesiden.
- Der skal informeres om redningsudstyrets placering på havnen ved at markere udstyrets placering på havnens oversigtskort på informationstavlen.
- Tag kontakt til Søsportens Sikkerhedsråd for yderligere materiale om sejlernes sikkerhed: www.soesport.dk og Dansk Sejlunion og FLID vedr. sikkerhed på havne. Se også under pkt. 26.
- Anskaf "Elementær brandbekæmpelse i lystbåde og lystbådehavne" af Dansk Sejlunion.
- Det anbefales, at der udarbejdes en kortfattet plan, som beskriver procedure for indsatsen og alarmeringen ved ulykker samt for vedligeholdelse og instruktion af sikkerhedsudstyret. Se eksempelvis beredskabsplan fra Korsør Lystbådehavn.
- Tag kontakt til kommunens beredskabschef og gennemgå, hvad der skal gøres i forbindelse med forskellige typer ulykker, herunder hvordan havnens personale skal forholde sig.
- Læs mere i bekendtgørelse om beredskabsloven nr. 137 af 01/03/2004 (tidligere nr. 912 af 2. okt. 2000)
- Sikre at vinteropbevaringspladsen er planlagt så redningsmandskab kan komme til.
- Nye bygninger skal være godkendt af den lokale beredskabschef.

Vejledning:

- Generel information om sikkerhed skal være ophængt et let tilgængeligt sted på havnen, f.eks. på informationstavlen og ved havnekontoret.
- Havnen skal være indbefattet af kommunens beredskabsplan, hvori der står hvad der skal gøres i tilfælde af forurening, brand eller andre mulige ulykker, som påvirker sikkerheden på havnen. Havnens personale skal kende nødplanens procedurer og indhold.

Kriterium 19 - El og vand

Der skal være elektricitet og vand tilgængeligt ved kajpladser (O)

Gode råd:

- Det anbefales, at der informeres om energi og vandbesparelse bl.a. i tråd med miljøstyring. Søg på www.energitjenesten.dk for at finde gode råd om at spare på energien og informationsmateriale herom.
- At sætte energimålere på hver enkelt kajplads, så brugerne betaler efter merforbrug.
- At fastsætte et maksimum på forbrug af strøm (f.eks. 5 ampere).
- At sætte pistol/regulator på vandslanger, så brugerne kan spare på vandet.
- Sejlerne kan bruge saltvand til daglig rengøring. Ved anden vask kan en spand med vand bruges i stedet for vandslange for at spare på ressourcerne.

Vejledning:

- Opfyldelsen af dette kriterium har til formål at øge servicen overfor havnens brugere og samtidig at give brugerne nogle værktøjer og faciliteter, så de kan minimere energiforbruget.
- Hensigten med miljøtiltag vedr. vand og el er, at spare på ressourcerne – ikke at forbyde brug af ressourcer.
- Elektricitet og vand skal være tilgængeligt for bådene. Det vil være hensigtsmæssigt, at faciliteterne ikke er mere end 25 m. fra kajpladserne. Der bør være klar information om betingelserne for, at bruge elektricitet og vand.
- Alle installationer skal være sikre og godkendte.
- Hvert el-udtag må - ifølge et nyt stærkstrømsregulativ - kun forsyne en båd af gangen og ledningen til båden skal være uden samlinger.
- Der skal være lys på havnen af praktiske- og sikkerhedsmæssige årsager.

Kriterium 20 - Handicapfaciliteter

Havnen bør have faciliteter for handicappede (I)

Gode råd:

- Det anbefales at få rådgivning fra relevante handicaporganisationer:
  - De Samvirkende Invalideorganisationer (DSI) - www.handicap.dk
  - Dansk Center for Tilgængelighed - www.dcf.dk
  - Danmarks Handicapforbund (DHF) - www.dhf-net.dk
- Nogle steder kan det være hensigtsmæssigt at broer og moler anlægges med kant / rækværk, så kørestolsbrugere og svagtseende kan færdes trygt.
- Ramper, stier og veje etableres med fast belægning samt en stigning på under 5%. Stier bør have en min. bredde på 1,5 m. (1,8 m, hvor der er modgående trafik) samt ledelinier for blinde langs stier.
- Borde (60-70 cm høje), bænke (45 cm høje), grillpladser og havnens øvrige faciliteter anbringes på plan og fast belægning. Bordben rykkes 50 cm. ind fra siden, så kørestolsbrugere kan sidde ved bordenden.
- Ved toiletindgange eller andre indgange bør der være et plant, vandret areal på samme niveau som gulvet, døren bør være min 0,8 meter bred med trækreb og dørtrin bør ikke være over 2,5 cm.
- Handicapparkering anlægges med min. 1 m. tillæg til den sædvanlige bredde på 2,5 m.
- Der er information om handicapsejls på Dansk Sejlunions hjemmeside: www.sejlsport.dk under "Handicapsejls". Der fremstilles særlige både, som kan betjenes af personer i kørestol. Der kan i den forbindelse etableres udstyr til løft af personer ned i båden.
- Der kan søges mere information om emnet under www.ds.dk

Vejledning:

- Dette kriterium har til formål at forbedre forholdene for de handicappede, så de også får adgang til de mange oplevelser, man kan få på en havn.
- Det bør indarbejdes i havnens planlægning, at handicappede får adgang til havnens faciliteter og til at komme rundt på havnen.
- Det anbefales:
  - at der er adgang til handicapp toilet etableret efter Byggereglementet eller Dansk Standard.
  - at der er handicapadgang til brusefaciliteter.
  - at der findes handicapparkering på havnen.
  - at handicappede får adgang til havnens aktiviteter, såsom fiskeri, sejls mm.
  - at der er adgang til havnekontor, butikker og restauranter

Kriterium 21 - Oversigtskort

På havnen skal der være opsat kort over havnens faciliteter (O)

Gode råd:

- Kort over havnens faciliteter skal indeholde:
  - Sikkerhedsudstyr: redningskranser, redningsstiger mm.
  - Førstehjælpskasse
  - Miljøfarligt affald
  - Nødtelefon
  - Affaldssortering
  - Modtagerfaciliteter
  - Toilet/drikkevand
  - Affaldsspande
  - Informationstavle
  - Handicapfaciliteter
  - Parkeringsplads
  - "Her står du" prik
  - Skalering i meter

Kortet kunne også vise:

- Offentlig transport
  - Reparationsområde
  - Restaurant/kiosk
- Brug piktogrammer på kortet i stedet for tekst. På den måde undgår du at skulle forklare på flere sprog. Læs mere om piktogrammer under pkt. 23
  - Brug gerne luftfotos af havnen når kortet skal laves.
  - Der kan evt. tages kontakt til kommunen for at få dem til, at hjælpe med udvikling af et kort. Kortet kan evt. også bruges til en folder om havnen.
  - På Blå Flags servicehjemmeside: www.blaaflag.dk kan du finde piktogrammer og andre gode råd om oversigtskort.
Log-in: **flag** Brugernavn: **bfkontakt1**

Vejledning:

- Dette kriterium har til formål at forbedre servicen og sikkerheden for havnens brugere, så de kan finde faciliteterne på havnen.
- Kortet bør opsættes hensigtsmæssige steder på havnen, herunder på informationstavlen og/eller ved indfaldsveje til havnen både fra land og til vands.

Kriterium 22 - Ren havn

Havnen og havnebassinet skal være synligt rent (0)

Gode råd:

- Forebyggende arbejde via information, ordentlige og tilgængelige affaldsfaciliteter kan være med til, at fremme opfyldelsen af dette kriterium.
- Det er vigtigt, at der bliver holdt rent og ryddeligt, men der bør samtidig tages hensyn til havnens oprindelige havnemiljø, så havnens særpræg opretholdes.
- Oliespild kan forebygges ved at stille opsamlingsfaciliteter til rådighed overfor brugerne. Se under pkt. 25.
- Olieabsorberende klude til opugning af olie udbydes eller sælges på havnen.
- Naturlige hændelser såsom alger kan give indtrykket af at vandet er forurenet uden at det er tilfældet og det vil derfor være hensigtsmæssigt, at informere om disse naturlige hændelser.

Vejledning:

- Dette kriterium har til formål via forebyggelse og oprydning, at beskytte miljøet og at få havnen til at fremstå ren og pæn.
- Udledning af kloakvand må ikke ske i havnebassinet.
- Havnens vand må ikke indeholde oliepletter, affald (flasker, dåser, osv.), kloakudslip eller andre tegn på forurening.
- Havnens område skal fremstå rent og ryddeligt, herunder evt. restauranter, butikker, grønne områder osv.

Pkt. 23.0

Skiltning og piktogrammer (O)

Gode råd:

- Skiltningen af havnens faciliteter, påbud og ordensregler bør være klar og entydig.
  - Brug piktogrammer til skiltning - så undgår du at skulle forklare på flere sprog.
  - Hvis der bruges tekst, skal den være kort og læsbar (tilpas skriftstørrelse)
  - Der bør skiltes til brugere fra land og til vands.
  - Brug eksisterende skiltetyper og piktogrammer.
  - Undgå en skilteskov. (Nogle steder kan det være unødigt at bruge skilte, hvis det fremgår tydeligt, hvor den pågældende facilitet er).
  - Skilte og piktogrammer som ikke ejes af Blå Flag kan ses og bestilles hos Piktogrambutikken tlf. 73 82 05 20 / www.pictogram-butikken.dk
  - Skilte vedr. affald, her kan bruges skilte fra "Projekt Ren Havn".
  - Alternativt bruges Blå Flags internationale piktogrammer, som findes på medlemssiden på www.blaaflag.dk
  - På Blå Flags webside: www.blaaflag.dk kan du finde andre gode råd om skiltning bl.a. fra "Naturformidling gennem skilte og foldere"
- Log-in:** flag **Brugernavn:** bfkontakt1

Pkt. 24

Om miljøvenlig påføring og afrensning af bundmaling

Miljørigtig påføring:

- Det er vigtigt, at bundmalingen er ordentlig påført. En dårlig vedligeholdt bund vil forurene mere end en bund, der er vedligeholdt. Årsagen er hovedsagelig, at når der opbygges mange lag maling på bunden, har overfladen nemmere ved at krakelere eller skalle af. Disse flager indeholder store mængder af kobber, som både forurener havnen og dens omgivelser.
- Forbered altid bunden omhyggelig inden påføringen af ny maling. Herved minimeres forureningen og unødigt belastning af hav og vinterplads.
- Kontroller at overfladen ikke er krakeleret, er ujævn eller skaller af. Hvis den er det, skrubes eller slibes indtil en glat overflade opnås.
- Sørg for, at der ikke opbygges for mange lag maling ved jævnligt at afrense gamle lag.
- Sørg for, at det ny malingslag altid påføres efter forskrifterne for det pågældende bundmalingsprodukt.
- Spild af maling tørres op og bortskaffes som kemikalieaffald.

Miljørigtig afrensning:

- Forsøg fra Dansk Sejlunion har vist, at der kan gives store miljøgevinster ved en rigtig afrensning af bundmalingen. På Dansk Sejlunions hjemmeside kan denne redegørelse findes.
- Redegørelsen indeholder en beskrivelse af, hvor stor miljøgevinsten er ved at anvende renere teknologi til afrensning af bundmaling fra lystbåde. Den bygger på erfaringer fra en række konkrete forsøg beskrevet i Miljøprojekt Nr. 772, 2003.
- Forsøgene viser, at der findes egnet udstyr, som kan reducere miljøbelastningen med helt op til 99 %, og at der på en havn som tommelfingerregel skal anskaffes ét anlæg pr. 100 både. Ved et anlæg forstås et vakuumskrabejern, en excentersliber og en støvsuger med tilhørende slanger og mundstykker. Et sådant anlæg kan erhverves for kr. 7.000-13.500 ekskl. moms afhængigt af valg af støvsuger og slibemaskine. Du kan finde mere information på www.carl-ras.dk
- Der lægges op til, at lystbådehavne investerer i et passende antal anlæg og lejer udstyret ud til de bådejere, der har behov for at skulle afrense eller slibe bunden på deres båd.

Pkt. 25

Gode råd til at undgå oliespild

Dansk Sejlunion har erfaret fra Projekt Ren Havn, at der er en stor miljøgevinst ved at gøre en indsats for at undgå oliespild.

Gode råd:

- Forebyggende arbejde via information, ordentlige og tilgængelige opsamlingsfaciliteter kan være med til at forhindre oliespild.
- Oliespild kan forhindres ved at give brugerne adgang til små oliedunke, opsamlingsbakter samt anlæg der kan opsuge olie (stationær eller mobil oliesuger).
- Opstil to beholdere til henholdsvis spildolie uden vand og til bundvand (opdeling giver besparelser ved bortskaffelsen).
- Klar og tydelig skiltning af beholderne ved brug af entydige piktogrammer. Se pkt. 23.
- Olieabsorberende klude til opsugning af olie udbydes eller sælges på havnen.
- Olieabsorberende klude/ruller bruges til havnebassinet.
- Sætte fokus på miljøproblemet og løsninger overfor sejlerne via klubarrangementer, demonstration af klude og oliesuger samt via Dansk Sejlunions folder.
- Brug SOK's kampagne "Stop Olien" til at sætte fokus på oliespild og fælles ansvar. Læs mere på <http://forsvaret.dk/sok/nationalt/havmiljoe/Stopolien/Pages/default.aspx>

Pkt. 26

Om Blå Flag og forpligtigelser (O)

Formålet med Blå Flag kampagnen er, at oplyse om hav- og kystmiljøet og dets betydning for mennesket og at stimulere og belønne initiativer, der forbedrer havmiljøet og det kystnære miljø. Blå Flag belønner lystbådehavne, som gør en ekstra indsats for miljøet. Det sker ved at bedømme havnens indsats udefra Blå Flags kriterier.

Ved en lystbådehavn/marina forstås broer eller pontoner for lystsejlere. Blå Flag kan godt tildeles en lystbådehavn, der er en del af en fiskeri-, trafik- eller erhvervshavn, hvis der er en klar afgrænsning mellem aktiviteterne.

Blå Flag kriterierne

Blå Flag kampagnens kriterier er udarbejdet ud fra følgende fire hovedområder:

1. **Vandkvalitet**
2. **Miljøundervisning og information**
3. **Drift, service og faciliteter**
4. **Sikkerhed**

Der arbejdes med *Obligatoriske* og *Ideal* kriterier. For at komme i betragtning skal samtlige obligatoriske kriterier kunne opfyldes. I bedømmelsen indgår endvidere opfyldelsen af flest mulige ideal kriterier.

Blå Flag sæson

Det Blå Flag må vaje på de belønnede lystbådehavne i perioden fra den 5.6 – 15.9 (i nogle tilfælde frem til 1.10). Flaget gives for en sæson ad gangen og skal vejer indenfor den del af havneområdet, der er godkendt til Blå Flag.

Hvem står bag Blå Flag kampagnen?

Blå Flag er en miljøkampagne, der styres af den europæiske miljølæreorganisation "Foundation for Environmental Education" (FEE). Blå Flag søges for et år ad gangen, og kan tildeles strande og lystbådehavne. Friluftsrådet er ansvarlig for Blå Flag kampagnen i Danmark.

Forpligtigelser:

- Havnens Blå Flag ansvarlige skriver under på, at havnen lever op til Blå Flags krav. Ansøgeren forpligtiger sig til øjeblikkeligt, at tage flaget ned og underrette Friluftsrådet, såfremt at et af de obligatoriske kriterier ikke længere er opfyldt. Når forholdene er udbedret, tages der i samråd med sekretariatet stilling til, om flaget atter kan hejSES.
- Havnen har pligt til at besvare henvendelser vedrørende Blå Flag konsulentbesøg.
- Havnen har pligt til at underrette Friluftsrådet ved større ombygning samt større forurening af havnen.
- Såvel den danske som den internationale Jury samt Blå Flag sekretariatet kan til en enhver tid inddrage det Blå Flag, hvis man finder, at den ansvarlige myndighed tilsidesætter sit ansvar eller handler imod kampagnens intentioner.

Pkt. 27

Ansøgningsproces og -skema

Gode råd:

- Ansøgningskema udfyldes online på følgende link: www.blaaflag-tastselv.dk
- Det er altid en god ide at tage screen dumps af det indsendte materiale til senere dokumentation. (Dette materiale kan samles under pkt. 31 – "Korrespondance med Friluftsrådet").
- Hvis havnen ikke har modtaget en invitation og linket inden årsskiftet, er det en god ide at kontakte Friluftsrådet i begyndelsen af januar. Det kan være invitationen er strandet et sted.

Vejledning:

- Der skal ansøges om Blå Flag til hver sæson.
- Ansøgningskemaet findes på blaaflag-tastselv.dk og vil løbende blive opdateret og ændret.
- Ansøgningsfristen er i midten af januar. Men fristen for at oplyse om de tre miljøaktiviteter som der skal finde sted på havnen i Blå Flag sæsonen, er fastsat til 1. marts. Det samme gør sig gældende med opdaterede oversigtskort
- De oplysninger som ansøgeren indsender til Friluftsrådet er på tro og love. Derfor forventer sekretariatet for Blå Flag også, at det som står i ansøgningskemaet er det der møder konsulenten, som laver kontrolbesøg på havnen.
- Hvis der er spørgsmål i forbindelse med ansøgningsprocessen og udfyldelsen af ansøgningskemaet eller af mere generel karakter eller bare brug for et godt råd, er den som ansøger mere end velkomne til, at kontakte Blå Flag sekretariatet på tlf. 33 79 00 79.
- Den danske Blå Flag Jury afholder møde primo marts måned, hvor ansøgningerne bliver vurderet. Herom gives en tilbagemelding umiddelbart efter. Dette er ikke den endelige godkendelse. Først efter mødet i den internationale Blå Flag Jury ultimo april bliver det afgjort om lystbådehavnen kan tildeles Blå Flag, og der gives en tilbagemelding om afgørelserne hurtigst muligt.
- Deltagergebyret er i 2011 på kr. 5.000 (uden moms) pr. strand/havn. Deltagelsen betragtes som bindende, når ansøgningen forelægges den danske Blå Flag jury. Godkendes havnen, sendes opkrævningen for deltagelse efter behandlingen i den internationale Jury.

Pkt. 28
Tjekliste inden Blå Flag hejser

**(O) står for obligatorisk kriterium (I) for ideal kriterium.
(A) kan anbefales.**

Information Afkrydsning

Blå Flag informationsplakater (afsnit 1,2,3,4,5, 8,18a,21) (tilsendt materiale)	(O)
Skiltning af havnenes faciliteter (afsnit 23)	(O)
Oversigtskort over havnens faciliteter med piktogrammering (afsnit 21)	(O)

Drift

Miljøstyring/handlinger igangsat (afsnit 6)	(O)
Passende affaldsindsamling (afsnit 8)	(O)
Rengøring af sanitære faciliteter (Afsnit 13)	(O)
Vedligeholdelse af bygninger og faciliteter (afsnit12)	(O)
Adgang til offentlig transport (Afsnit 15)	(I)
Intet affald eller forurening på havnen eller i havnebassinet (afsnit 22)	(O)
Intet udløb af urensset spildevand (afsnit 10,11a, 11b,)	(O)

Faciliteter

Miljøfarligt affald (afsnit 7)	(O)
Affaldsspande/containere (afsnit 8)	(O)
Affaldssortering (afsnit 9)	(O)
Pumpe til bundvand (afsnit 10)	(I)
Modtageordning til toiletspildevand (afsnit 11a)	(O)
Spildevands- og toilettanke (afsnit 11b)	(I)
Toiletter, baderum og drikkevand (afsnit 13)	(O)
Belysning, el og vand (afsnit 19)	(O)
Parkeringsforhold (afsnit 15)	(O)
Handicapfaciliteter (afsnit 20)	(I)

Sikkerhed

Livreddningsudstyr (afsnit 17)	(O)
Brandbekæmpelsesudstyr (afsnit 17) (Pulverslukker ved salg af benzin)	(O)
Førstehjælpskasse (afsnit 17)	(O)
Telefon (afsnit 17)	(O)
Redningsstiger (afsnit 17)	(A)

Pkt. 29**Relevante links og leverandører**

- Nedenfor er listet nogle for havnen relevante links og telefonnumre.
- I bilag 30.1 er der listet en række leverandører af havnemateriel. Friluftsrådet er ikke bekendt med dem alle, og kan derfor ikke fremhæve nogle frem for andre.

Myndigheder

Miljøstyrelsen	www.mst.dk
Søfartsstyrelsen	www.sofartsstyrelsen.dk
DMU (DK's Miljøundersøgelser)	www.dmu.dk
Kystdirektoratet	www.kyst.dk
Farvandsvæsenet	www.fomfrv.dk
KL (Kommunernes Landsforening)	www.kl.dk
Trafikministeriet	www.trm.dk
Vejdirektoratet	www.vd.dk
Danmarks Meteorologiske Institut	www.dmi.dk

Sikkerhed

Søsportens Sikkerhedsråd	www.dma.dk
Rådet for større badesikkerhed	www.badesikkerhed.dk
Falck	www.falck.dk
Dansk Røde Kors	www.drk.dk
Tryk Sejlsads	www.sejlsikkert.dk

Andet

Dansk Sejlunion	www.sejlsport.dk
Foreningen af Lystbådehavne i DK	www.flidhavne.dk
Sejlernes logbog	www.sejlerens.dk/
Naturvejledere	www.sns.dk
VisitDenmark	www.visitdenmark.com